

האשה בתרא פרק ששה עשר יבמות קכב.

עין משפט גב מצוה

לג א מיי פ"ג מהל' גרושין ה"ב סג עשין ז טו"ע אה"ע פי"ח סעיף ד: לד ב ג מיי סה הל' יא והל' כ טו"ע סה סעיף ח: לה ד מיי סה הל' כב טו"ע סה סעיף י: לו ה טו"ע סה סעיף י: לז ו מיי סה הל' כג טו"ע סה סעיף יב: לח ז טו"ע סה סעיף יג: לט ח מיי פ"ז מהל' גרושין הל' כב סג עשין ז טו"ע סה סעיף יד: למ ט מיי סה הלכה ז טו"ע סה סעיף טז: סמינ קמה סעי' נז:

ש"ע עויקה. פי' צקונטרס מפרדס מעוק ומשומר ושביעית הוא וקשה לו אי (משומר) קודם הביעור לעולם מותר ואין נראה לר"ת דהא דהלא תניא בת"כ ואת עבדי מיריך לא תכלוד מן המשומר אי אתה בזר אלא אתה בזר מן המופקר ור"ת דתניא בת"כ וצפרק הצית והעליה (ב"מ קיט). שומרי ספיחים נוטלין שכרן מתרומת הלשכה קרי כן ממשקה ישראל מן המותר (י) לישראל ומשומר אסור לישראל כו' כדפי' ור"י שלא היו שומרין אותו אלא מונעים רגלי בהמה משם ומודיעין לבני אדם שהם לצורך ומופקר נמי לא שרי לנזור אלא ע"י שינוי ובת"כ דקמי' מן המשומר אי אתה בזר היינו אפי' על ידי שומר ומן המופקר אתה בזר היינו כלומר אוכל"ס:

תלחא ריגלי. שהיו תלמידי חכמים נקצנים לשמוע דרשה הלכות פסק בפסק והיתה שאלת מהם. ובתשובת הגאונים מלאמי כל הנך ריגלי דלמוראי היינו יום שמת בו אדם גדול קובעים אותו לכבודו ומדי שנה בשנה כשמגיע אותו יום מתקבלים תלמידי חכמים מכל קבוצי קבוצים על קברו עם שאר העם להשיב נטיעה שם: **על ערלה** הן פירות נטיעה הן יושנם משוכחים מפירות אילן זקן: **על עויקה**. מפרדס מעוק וגדר קבצי לו לשומר והיא שנת שביעית. וקשה לי דמאי אסור יש כאן אם עבר זמן הביעור לא שנת מן המשומר ול"ש מן המופקר אסורים וקודם הזמן אלו אלו מותרים: **לא אמר כלום**. לאוסרם על כך אלא הלך אחר הרוב שזה משקר ולהשיב מקחו נתכוין וכן נטע רצעי להודיע שפירות נטיעה הן. וכמדומה לי דהאי עויקה שם העיר שבארץ ישראל ופירושה משוכחים ואם היה עובד כוכבים זה בחזקה לארץ ומשכחם ואמר מעזקה הבאתי אין חוששין לומר אמת דבריו ושמה לא נעששו ישראל מכרם לו אלא להשיב מקחו. והכא נמי לא נתכוין עובד כוכבים זה אלא לאיים על זה שקצור לו מפסול לבהמותיו: **הבנ הפסד ועגמת נפש הוא**: קולר. חזורה: **לכרוס ציטר**. כשצאה ציטר צמורה: **מתני'** על פי זה קולר שמעו קול לועקת פלוני מת ולא ראו אדם כללנו: **גב' מאי קמ"ל** רבה צר שמואל דלצית הלל משיאין ויעצד כותיהו סתם מתני' נמי הכי אמרה ונמילא הלכתא היא כקתם משנה: **זית שמאי היא**. ואין הלכה כמותו סתם: **שראו לו דמות אדם**. מתחלה כשנעק: **צבואה דבצואה**. כל עלו: **נימדי וינסן שידא**. עד היה או בקי בהן: **ודלמא לרה הואי**. שנשא אשה במקום אחר וצאה לקלקלה והלכה לה: **בשעת הסכנה**. שהלך מסוכן כגון מי שהיה מושלך בצור ואמר כל שומע קולו יכתוב גט לאשתו כותבין ונותנין וסמכין עליה בכל דבריו שאומר אני הוא פלוני בן פלוני. והכא נמי כשעת הסכנה דמיא שאם לא תאמין לזה לא תמנא אחר ותשצ עגונה: **מתני'** ונומיסו לו. אמרתי לו: **כן**. הן הדברים שאמרת שכולן חלוקין עליו: **משוכסם בגייסות**. שאני יכול לילך אללס ולהעדי זה ששמעתי: **גב' להביא אה גיטה**. ממדינת הים ואע"פ שזריכים אנו למאמר פיה שתאמר צפני נכתב ונתחם דלפי' אדם כשר הביאו לריך לומר כן: **נשים שאמרו**. חמש נשים דפיקין דלעיל (ד' קמ). **נאמנו להביא גיטה**. צפ"צ דגיתין (דף כג:). **מתני'** אמרו לו. רבני עקיבא מעשה צפני לוי כו': **נומיס להס**. אמרה להם: **ולא סהא בהנא**. כלומר וכי לא תהא צת ישראל או כהנת מיוחסת נאמנת כפונדקית זו גרועה. ובגמ' מפרש מאי גרעותא: **אמר להס**. רבי עקיבא: **לכספה הפונדקית נאמנת**. כלומר לכשימצא דבר זה אמת שהאמינו את הפונדקית שהרי לא עליה סמכו אלא לפי תומה הסיסה והביאה להס מקלו ותמנילו: **לכספה הפונדקית נאמנת**. כלומר צאותו ענין שהאמינו פונדקית היו נמי שאר אשה נאמנת שהרי פונדקית הוליה להן ועל הסימנים סמכו: והא

דחזו ליה בבואה. צירושלמי רבי אחא בר חנינא בשם רבי חמא דהא דתימא בשדה אכל בעיר אפילו לא ראו צבואה של אדם והא תניין מי שהיה מושלך בצור ואמר מי ששומע קולו יכתוב גט לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו ור"י נתן והוא שראה צבואה של אדם אמר רבי צון מויקין מלויין צבורות בדרך שהם מלויין בשדות והא דלמנר (מגילה ד' ג.) אלא יתן אדם שלום לחצרו צלילה דחיישין שמא שד הוא היינו בשדה דומיא דיהושע שהיה חוץ למחנה ישראל צירושלמי פליגי אמוראי נמנא כמזב בשטר מת פלוני או נהרג אס משיאין את אשתו: פונדקית

גב' ואמר חבל על קולר של ב"א וכו'. צירוף אומא שהיו מהלכין לאנטיא: **שהם שהיו מהלכין בדרך ביתר**. צירוף אומא לכרכוס על צימא: **שם דא קמ"ל** דאי משהבחה התבא וכו'. עיי' ערוכין דף ק"ז ע"ב: **תורה אר רב הונא**:

הגהות הב"ח

(א) במשנה בגייסות כך מקובלני מר"ג: (ב) שם אמר להם לכספהא כפונדקית: (ג) רש"י ר"ב ונומיס לו אמרתי לו כן הדברים כאשר אמרת כל"ל ומינת הן נמק: (ד) תוס' ד"ה של וכו' מן המורה י"ב ועיי' במה שכתבתי מנחות ר"פ כל קבצות דף פד:

מוסף רש"י
תלחא ריגלי. לשאל הלכה לתכמים הנלספיס כרגל (תולין טו). דהריף סבינא. לז פתוח לו כקבאל (שם). אינהו נמי דמו. פעמים שעושין עמלם בדמות אדם (גיטין טו). וישו אידומי אידחם. על פי עד אחד. שאמר לה מת בעלן צמדימא הים (ברכות כד).

והשיאו את אשתו: **גב' אמר רבה** בר שמואל תנא בית שמאי אומרים אין משיאין על פי בת קול וכו' אומרים משיאין על פי בת קול מאי קמ"ל מתני' היא הא קמ"ל דאי משתכחת סתמא דאין משיאין בית שמאי היא: והלכו ולא מצאו: **ידלמא שד הוה א"ר יהודה** אמר רב שראו לו דמות אדם אינהו נמי דמו דחזו ליה בבואה ואינהו נמי אית להו בבואה **דחזו ליה בבואה** דבבואה ודלמא לדידהו אית להו בבואה דבבואה אמר רבי חנינא אמר לי ונתן שידא בבואה אית להו בבואה דבבואה לית להו ודלמא צרה הואי תנא דבי רבי ישמעאל בשעת הסכנה כותבין ונותנין אף על פי שאין מכירין: **מתני'** אמר רבי עקיבא כשירדתי לנהרדעא לעבר השנה מצאתי נחמיה איש בית דלי אמר לי שמעתי שאין משיאין את האשה בארץ ישראל על פי עד אחד אלא **יהודה בן בבא** ונומיטי לו כן הדברים אמר לי אמור להם משמי אתם יודעים שהמדינה משובשת בגייסות **מקובלני מר"ג** הוקן שמושיאין את האשה על פי עד אחד וכשבאתי והרציתי הדברים לפני ר"ג שמו לדברי ואמר מצאנו חבר **לרבי יהודה בן בבא** מתוך הדבר נזכר ר"ג שנהרגו הרוגים בתל ארזא והשיא ר"ג נשותיהן על פי עד אחד והוחזקו להיות **משיאין עד מפי עד מפי עבד מפי אשה מפי שפחה** ר' אליעזר ורבי יהושע אומרים אין משיאין את האשה על פי עד אחד ר' עקיבא אומר לא ע"פ אשה ולא על פי עבד ולא על פי שפחה ולא על פי קרובים: **גב' וסבר רבי עקיבא** ע"פ אשה לא והתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבא **ה"פ אשה נאמנת להביא גיטה מק"ו** ומה נשים שאמרו חכמים אין נאמנות לומר מת בעלה **נאמנות להביא גיטה** זו שנאמנת לומר מת בעלה אינו דין שנאמנת להביא גיטה נשים שאמרו חכמים הוא דלא מהימני אשה בעלמא מהימנא לא קשיא כאן קודם שהחזיקו כאן לאחר שהחזיקו: **מתני'** אמרו לו מעשה בבני לוי שהלכו לצוער עיר התמרים וחלה אחד מהם והביאוהו בפונדק ובחזרתם אמרו לפונדקית איה חברנו נומית להם מת וקברתיו והשיאו את אשתו ולא תהא כהנת כפונדקית אמר **לוהו לכשתהא כפונדקית** נאמנת הפונדקית הוציאה להם מקלו ותרמילו וספר תורה שהיה בידו: **גב'**

והשיאו את אשתו: **גב' אמר רבה** בר שמואל תנא בית שמאי אומרים אין משיאין על פי בת קול וכו' אומרים משיאין על פי בת קול מאי קמ"ל מתני' היא הא קמ"ל דאי משתכחת סתמא דאין משיאין בית שמאי היא: והלכו ולא מצאו: **ידלמא שד הוה א"ר יהודה** אמר רב שראו לו דמות אדם אינהו נמי דמו דחזו ליה בבואה ואינהו נמי אית להו בבואה **דחזו ליה בבואה** דבבואה ודלמא לדידהו אית להו בבואה דבבואה אמר רבי חנינא אמר לי ונתן שידא בבואה אית להו בבואה דבבואה לית להו ודלמא צרה הואי תנא דבי רבי ישמעאל בשעת הסכנה כותבין ונותנין אף על פי שאין מכירין: **מתני'** אמר רבי עקיבא כשירדתי לנהרדעא לעבר השנה מצאתי נחמיה איש בית דלי אמר לי שמעתי שאין משיאין את האשה בארץ ישראל על פי עד אחד אלא **יהודה בן בבא** ונומיטי לו כן הדברים אמר לי אמור להם משמי אתם יודעים שהמדינה משובשת בגייסות **מקובלני מר"ג** הוקן שמושיאין את האשה על פי עד אחד וכשבאתי והרציתי הדברים לפני ר"ג שמו לדברי ואמר מצאנו חבר **לרבי יהודה בן בבא** מתוך הדבר נזכר ר"ג שנהרגו הרוגים בתל ארזא והשיא ר"ג נשותיהן על פי עד אחד והוחזקו להיות **משיאין עד מפי עד מפי עבד מפי אשה מפי שפחה** ר' אליעזר ורבי יהושע אומרים אין משיאין את האשה על פי עד אחד ר' עקיבא אומר לא ע"פ אשה ולא על פי עבד ולא על פי שפחה ולא על פי קרובים: **גב' וסבר רבי עקיבא** ע"פ אשה לא והתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבא **ה"פ אשה נאמנת להביא גיטה מק"ו** ומה נשים שאמרו חכמים אין נאמנות לומר מת בעלה **נאמנות להביא גיטה** זו שנאמנת לומר מת בעלה אינו דין שנאמנת להביא גיטה נשים שאמרו חכמים הוא דלא מהימני אשה בעלמא מהימנא לא קשיא כאן קודם שהחזיקו כאן לאחר שהחזיקו: **מתני'** אמרו לו מעשה בבני לוי שהלכו לצוער עיר התמרים וחלה אחד מהם והביאוהו בפונדק ובחזרתם אמרו לפונדקית איה חברנו נומית להם מת וקברתיו והשיאו את אשתו ולא תהא כהנת כפונדקית אמר **לוהו לכשתהא כפונדקית** נאמנת הפונדקית הוציאה להם מקלו ותרמילו וספר תורה שהיה בידו: **גב'**

כפונדקית זו גרועה. ובגמ' מפרש מאי גרעותא: **אמר להס**. רבי עקיבא: **לכספה הפונדקית נאמנת**. כלומר לכשימצא דבר זה אמת שהאמינו את הפונדקית שהרי לא עליה סמכו אלא לפי תומה הסיסה והביאה להס מקלו ותמנילו: **לכספה הפונדקית נאמנת**. כלומר צאותו ענין שהאמינו פונדקית היו נמי שאר אשה נאמנת שהרי פונדקית הוליה להן ועל הסימנים סמכו: והא